

Objevy a dobývání. Počátky nové doby. Co nového přinesla nová doba?

hodina dějepisu pro žáky 7.třídy ZŠ

Obvykle se jako počátek novověku uvádí r. 1492, kdy Kryštof Kolumbus objevil Ameriku. Někteří historici však s tímto tvrzením nesouhlasí a říkají, že trvalo ještě docela dlouho, než se život Evropanů vymanil ze středověku. Tento pracovní list tě seznámí se třemi novinkami, které přispěly ke změně myšlení novověkých lidí.

Úkol č. 1

Svět za humny

Většina lidí se dříve skutečně nikdy z domova nevydala dál než “za humna” – tedy za svou vesnici či za město, v němž žili. O dalekých krajích slýchali jen z vyprávění kupců či námořníků. Kdo uměl číst, mohl si přečíst nějaký cestopis. Autoři cestopisů ovšem tehdy často přeháněli a bájili.

Prohlédni si model sousoší od sochaře F. M. Brokoffa. Zeměkouli, na které stojí sv. Ignác, přidržují postavy čtyř světadílů: Asie, Amerika, Evropa a Afrika. Afrika vpravo nahoře se opírá nohou o lva, Evropa je vlevo dole na býkovi. Připiš k šipkám, kdo sedí na slonovi a kdo je vpravo dole.

Co myslíš, byl sochař Brokoff někdy v Americe nebo v Africe?
Svůj názor vysvětli:

.....
.....
.....

Který světadíl schází?

.....

Zjisti a zapiš proč schází:

.....
.....
.....

Ferdinand M. Brokoff – sv. Ignác z Loyoly,
modeletto pro Karlův most, r. 1711,
polychromovaná dřevorezba.
MMP, inv. č. H 010796-001

Úkol č. 2

Nové zbraně

Nejstarší údaj o střelné zbraní v Čechách pochází z r. 1384. Nejprve se vyráběla **děla**, později ruční střelné zbraně – **ručnice**. Teprve v **16. století** se začaly vyrábět **střelné zbraně, ze kterých šlo střílet jednou rukou: pistole a bambitky**. Tyto nové zbraně vyvolávaly mezi lidmi strach, a proto byl v zákoníku Českého království přijat **zákon o střelných zbraních**. **Přečti si ukázkou z tohoto zákona a odpověz na otázky:**

Ručnice jest zbraň velmi krutá a také nekřesťanská a nemužská, více ke zlému než k dobrému. [...] Toto jsme nařídili: světští i duchovní nemají s ručnicemi choditi ani jezdit, s dlouhými ani s krátkými. [...] Jestli že by se pak kdo tak nezachoval a po tom zákazu s ručnicemi chodil nebo jezdil, sto kop grošů českých má zaplatit. [...] Ručnice každý pán a rytířský člověk i města mohou míti na zámcích a městech pro obranu. [...] Co se týče lidí obecných, řemeslníků i lidí služebných, s ručnicemi jezdit ani choditi nemají.

(Zřízení o ručnicích (1524); didaktizovaný výňatek.)

Mohli nosit ručnice prostí lidé (např. řemeslníci)?

Mohla nosit na veřejnosti ručnice šlechta?

Spočítej, kolik grošů měl provinilec zaplatit, pokud byl přistižen s ručnicí: (1 kopa = 60 grošů) Bylo to hodně peněz? (Husa stála 2-3 groše, půl kg másla 2 groše)

Zkus přijít na to, proč v 16. století považovali střelnou zbraň za “nekřesťanskou” a „nemužskou”. Svou domněnku zapiš:

Mosazné hodiny, asi 1750.
MMP, inv. č. H019650

Úkol č. 3

Vnímání času

Vynález **mechanických hodin** se do Českého království dostal ve 2. polovině 14. století. Nejprve to byly především **orloje** a velké **věžní hodiny**, nebyly ale zdaleka v každém městě. Obyčejní lidé stále měřili čas podle slunce a náboženských povinností (např. ranní a večerní modlitba, bohoslužba aj.). Teprve **od poloviny 16. století** se objevují mezi bohatými lidmi **stolní a kapesní hodiny a budíky**.

Prohlédni si hodinky s budíčkem na obrázku. Zapiš, jaké časové úseky s nimi lze měřit:

.....
.....

**Jak podle tebe změnilo život lidí používání hodinek?
Napiš v několika větách:**

.....
.....